

АНТИМОНОПОЛЬНИЙ КОМІТЕТ УКРАЇНИ

РІШЕННЯ

06 грудня 2018 р.

Київ

№ 690-р

Про закриття провадження
у справі

Антимонопольний комітет України (далі – Комітет), розглянувши матеріали справи № 126-26.13/271-16 про порушення публічним акціонерним товариством «Українська залізниця» (м. Київ) законодавства про захист економічної конкуренції та подання Департаменту досліджень і розслідувань ринків виробничої сфери фармацевтики та рітейлу від 22.11.2018 № 126-26.13/271-16/430-спр,

ВСТАНОВИВ:

Розпорядженням державного уповноваженого Комітету від 14.11.2016 № 08/385–р за результатами розгляду заяви ФОП Бережанського Івана Олександровича (далі – ФОП Бережанський І.О.) від 05.07.2016 № 07 (далі – Заява) розпочато розгляд справи № 126-26.13/271-16 за ознаками вчинення публічним акціонерним товариством «Українська залізниця» (далі - ПАТ «Укрзалізниця», Товариство) (м. Київ, код ЄДРПОУ 40075815) порушення законодавства про захист економічної конкуренції, передбаченого пунктом 2 статті 50 та пунктом 1 частини другої статті 13 Закону України «Про захист економічної конкуренції», у вигляді зловживання монополюним (домінуючим) становищем на ринку реалізації запірно-пломбувальних пристроїв (далі – ЗПП) шляхом встановлення таких умов реалізації ЗПП, які неможливо було б встановити за умов існування значної конкуренції на ринку.

Під час розгляду справи встановлено наступне.

Основні правові, економічні та організаційні засади діяльності залізничного транспорту загального користування, його роль в економіці і соціальній сфері України, його відносини з органами виконавчої влади, органами місцевого самоврядування, іншими видами транспорту, пасажирами, відправниками та одержувачами вантажів, багажу, вантажобагажу і пошти з урахуванням специфіки функціонування цього виду транспорту як єдиного виробничо-технологічного комплексу визначено Законом України «Про залізничний транспорт».

Законодавство про залізничний транспорт загального користування складається із Законів України «Про транспорт», «Про особливості утворення акціонерного товариства залізничного транспорту загального користування», цього Закону, Статуту залізниць України, який затверджується Кабінетом Міністрів України, та інших актів законодавства України (частина перша статті 3 Закону України «Про залізничний транспорт»).

Відповідно до частини другої статті 3 Закону України «Про залізничний транспорт», нормативні документи, що визначають порядок і умови перевезень, користування засобами залізничного транспорту загального користування, безпеки руху, охорони праці,

забезпечення громадського порядку, перетину залізничних колій іншими видами транспорту і комунікаціями, пожежної безпеки, санітарні норми та правила на залізничному транспорті України, є обов'язковими для всіх юридичних і фізичних осіб на території України.

Управління процесом перевезень у внутрішньому і міжнародному сполученнях здійснюється централізовано і належить до виключної компетенції ПАТ «Укрзалізниця» (частина шоста статті 4 Закону України «Про залізничний транспорт»).

Відповідно до пунктів 38, 110 Статуту залізниць України, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 06.04.1998 № 457, завантажені контейнери, а також криті вагони (у тому числі ізотермічні) і цистерни пломбуються тим підприємством, організацією, засобами яких провадиться навантаження. Домашні речі можуть перевозитися за пломбами залізниці або експедитора. Перелік вантажів, що допускаються до перевезення у вагонах без пломб, технічні умови виготовлення пломб, а також порядок пломбування вагонів і контейнерів встановлюються Правилами перевезення вантажів. Пломби, пломбувальні лещата та дрiт, запiрно-пломбувальнi пристрої для пломбування вагонів і контейнерів надаються залізницею за плату виходячи з їх собівартості.

Залізниця відповідає за збереження вантажу від часу його прийняття для перевезення і до моменту видачі одержувачу або передачі згідно з правилами перевезення вантажів іншому підприємству.

Відповідно до пункту 1 Правил пломбування вагонів і контейнерів, затверджених наказом Міністерства транспорту України від 20.08.2001 № 542, зареєстрованим у Міністерстві юстиції України 10.09.2001 за № 793/5984, вагони і контейнери пломбуються запірно-пломбувальними пристроями (пломба в єдиній конструкції з пристроєм для блокування), призначеними для одночасного запирання і пломбування вагонів і контейнерів, або свинцевими пломбами. Технічні вимоги щодо конструкції та виготовлення запірно-пломбувальних пристроїв, пломб і закруток погоджує Укрзалізниця.

ЗПП належать до групи охоронних технічних засобів одноразового використання. Повторне їх використання можливе лише у разі, коли це передбачено їх конструкцією. ЗПП, пристрої для їх зняття, пломби, лещата для пломбування та дрiт надає залізниця відправникам (експедиторам) за плату.

Порядок закупівлі, розповсюдження, замовлення, зберігання, обліку ЗПП, які використовуються для пломбування вагонів та контейнерів під час перевезення вантажів у внутрішньому і в міжнародному сполученнях, та порядок надання звітності про використання ЗПП встановлено Інструкцією про порядок розповсюдження, обліку, зберігання та звітності при використанні запірно-пломбувальних пристроїв, що застосовуються на залізничному транспорті для пломбування вагонів і контейнерів, затвердженою наказом Міністерства транспорту України від 25.10.2001 № 718, зареєстрованою в Міністерстві юстиції України 21.01.2002 за № 50/6338 (далі – Інструкція).

Відповідно до пункту 1.3 Інструкції, дія цієї Інструкції поширюється на всіх суб'єктів підприємницької діяльності незалежно від їх форм власності, які здійснюють діяльність, пов'язану з розповсюдженням та використанням ЗПП на залізничному транспорті.

Замовниками ЗПП є фізичні та юридичні особи незалежно від форми власності. Розповсюдження ЗПП замовникам здійснює Укрзалізниця (пункти 2.1, 2.2 Інструкції).

Визначення монопольного (домінуючого) становища

Відповідно до пункту 1 постанови Кабінету Міністрів України від 31.10.2018 № 938 «Деякі питання акціонерного товариства «Українська залізниця» змінено тип публічного акціонерного товариства «Українська залізниця» з публічного на приватне та перейменовано його в акціонерне товариство «Українська залізниця».

Згідно з повідомленням, оприлюдненим на офіційному сайті акціонерного товариства «Українська залізниця» (сайт: <http://www.uz.gov.ua>), державну реєстрацію змін до установчих документів товариства проведено 27.11.2018.

Комітетом здійснено дослідження монопольного (домінуючого) становища ПАТ «Укрзалізниця» відповідно до Методики визначення монопольного (домінуючого)

становища суб'єктів господарювання на ринку, затвердженої розпорядженням Антимонопольного комітету України від 05.03.2002 № 49-р, зареєстрованої у Міністерстві юстиції України 01.04.2002 за № 317/6605 (далі – Методика), з урахуванням пункту 2.2 цієї Методики, згідно з яким етапи визначення монопольного (домінуючого) становища суб'єктів господарювання, їх кількість та послідовність проведення, передбачені пунктом 2.1 Методики, можуть змінюватися залежно від фактичних обставин, зокрема особливостей товару, структури ринку, обсягів наявної інформації щодо ринку тощо.

Об'єкт аналізу щодо визначення монопольного (домінуючого) становища

Відповідно до пункту 3.1 Методики об'єктами аналізу щодо визначення монопольного (домінуючого) становища є: суб'єкт господарювання; група суб'єктів господарювання; конкретний товар (продукція, роботи, послуги), який (які) випускається(ються), постачається(ються), продається(ються), придбавається(ються) (використовується(ються), споживається(ються)) цим (цими) суб'єктом (суб'єктами) господарювання).

Товаром, який випускала, постачала, продавала ПАТ «Укрзалізниця», є ЗПП.

Суб'єкт господарювання

Суб'єктом господарювання у розумінні статті 1 Закону України «Про захист економічної конкуренції», щодо визначення монопольного (домінуючого) становища у справі є ПАТ «Укрзалізниця».

Пунктом 1 Статуту ПАТ «Укрзалізниця», затвердженим постановою Кабінету Міністрів України від 02.09.2015 № 735, визначено, що Товариство є юридичною особою, яке утворене відповідно до Закону України «Про особливості утворення публічного акціонерного товариства залізничного транспорту загального користування», постанови Кабінету Міністрів України від 25.06.2014 № 200 «Про утворення публічного акціонерного товариства «Українська залізниця» (далі – Постанова № 200).

Згідно з пунктом 1 Постанови № 200 ПАТ «Укрзалізниця» утворено шляхом закріплення 100 відсотків його акцій в державній власності, на базі Державної адміністрації залізничного транспорту, підприємств та установ залізничного транспорту загального користування, які реорганізовано шляхом злиття (в тому числі державного підприємства «Вінницятрансприлад» (далі – ДП «Вінницятрансприлад»)).

Визначення товарних меж ринку

Відповідно до Методики товарні межі ринку визначаються шляхом формування групи взаємозамінних товарів (товарних груп), у межах якої споживач за звичайних умов може легко перейти від споживання одного товару до споживання іншого.

Для пломбування вагонів і контейнерів при відправленні вантажів залізницями України використовуються такі типи ЗПП: «Варта-Універсал М» (наказ заступника генерального директора Укрзалізниці від 20.07.2000 № ЦЗМ – 3435); «Капкан» (наказ заступника генерального директора Укрзалізниці від 25.04.2007 № 0828); «Варта-Секюр» (наказ заступника генерального директора Укрзалізниці від 11.02.2004 № ЦЗМ –000239/ЦМ); «ЛЮКС» (наказ заступника генерального директора Укрзалізниці від 21.06.2007 № ЦЗМ –14/1168); «Варта Л» (наказ заступника генерального директора Укрзалізниці від 11.01.2005 № ЦЗМ –10/14); «Варта М» (наказ заступника генерального директора Укрзалізниці від 08.09.2000 № 0950).

Відповідно до вищенаведених наказів усі вантажі, які транспортує ПАТ «Укрзалізниця», у тому числі призначенням за кордон, повинні бути опломбовані визначеними видами ЗПП, незалежно від роду вантажу. Використання інших видів ЗПП не допускається.

Тобто, відсутні товари, якими можна замінити ЗПП для пломбування вагонів та контейнерів при перевезенні вантажів залізницями.

Отже, товарними межами ринку є запірно-пломбувальні пристрої, які використовуються для пломбування вагонів та контейнерів при перевезенні вантажів залізницями України у внутрішньому і міжнародному сполученнях.

Визначення територіальних меж ринку

Територіальні (географічні) межі ринку певного товару (товарної групи) визначаються шляхом установлення мінімальної території, за межами якої, з погляду споживача, придбання

товарів (товарної групи), що належать до групи взаємозамінних товарів (товарної групи), є неможливим або недоцільним.

Оскільки використання ЗПП є обов'язковим при перевезенні вантажів для всіх вантажовідправників в Україні, територіальними межами ринку ЗПП є територія України, тобто ринок є загальнодержавним.

Визначення бар'єрів входу на ринок

Під час дослідження умов вступу на ринок потенційних конкурентів необхідно виявити наявність бар'єрів, що перешкоджають вступу на ринок, та оцінити можливість подолання потенційними конкурентами цих бар'єрів.

До наявних бар'єрів вступу на ринок ЗПП можна віднести адміністративні обмеження, пов'язані з прийняттям наказів ПАТ «Укрзалізниця» щодо використання визначених типів ЗПП, та економічні – пов'язані з побудовою відповідної інфраструктури, що потребує значних капіталовкладень та тривалого часу.

Часові межі ринку

Відповідно до Методики часові межі ринку визначаються як проміжок часу, протягом якого відповідна сукупність товарно-грошових відносин між продавцями (постачальниками, виробниками) і споживачами утворює ринок товару із сталою структурою.

Становище ПАТ «Укрзалізниця» на ринку ЗПП досліджувалося за 2012 – 2017 роки. У вказаний період структура ринку не змінювалася.

Частка суб'єкта господарювання на ринку

Як встановлено під час розгляду справи, відсутні інші суб'єкти господарювання, крім ПАТ «Укрзалізниця» в особі філії «Вінницятрансприлад», які протягом 2012 – 2017 років виготовляли та постачали ЗПП, що дозволені для пломбування вагонів і контейнерів при відправленні вантажів залізницями України.

Оскільки ПАТ «Укрзалізниця» протягом 2012 – 2017 років було єдиним підприємством, яке виготовляло та постачало ЗПП, що дозволені для пломбування вагонів і контейнерів при відправленні вантажів залізницями України, частка Товариства на ринку ЗПП становила 100 відсотків.

Отже, згідно з частиною першою статті 12 Закону України «Про захист економічної конкуренції» протягом 2012 – 2017 років ПАТ «Укрзалізниця» займало монопольне (домінуюче) становище на загальнодержавному ринку запірно-пломбувальних пристроїв із часткою 100 відсотків.

Як зазначено в Заяві, у 2003 році ФОП Бережанський І.О. звернувся до ПАТ «Укрзалізниця» за дозволом на відкриття пункту реалізації ЗПП. ПАТ «Укрзалізниця» надало дозвіл, у результаті чого між ФОП Бережанським І.О. і ДП «Вінницятрансприлад» було укладено договір співпраці з реалізації ЗПП.

Протягом 2003 – 2011 років договори з ДП «Вінницятрансприлад» переукладалися щорічно.

Відповідно до Протоколу наради з питань вдосконалення технології обслуговування клієнтів через мережу пунктів реалізації ЗПП від 25.11.2011, затвердженого заступником генерального директора Укрзалізниці, опорними підприємствами з реалізації ЗПП визначено товариство з обмеженою відповідальністю «ЗІПР» (далі – ТОВ «ЗІПР») і товариство з обмеженою відповідальністю «ММДВРР» (далі – ТОВ «ММДВРР»).

За результатами проведеної наради із січня 2012 року розповсюдження ЗПП замовникам (пунктам реалізації і клієнтам) здійснювали опорні підприємства.

Протягом 2015 – 2016 років, зокрема листами від 01.10.2015 № 33, від 15.03.2016 № 02, від 30.04.2016 № 05 та від 14.06.2016 № 06, ФОП Бережанський І.О. звертався до ПАТ «Укрзалізниця» або до ДП «Вінницятрансприлад» щодо укладення прямого договору на реалізацію ЗПП.

ПАТ «Укрзалізниця» відмовило ФОП Бережанському І.О. в укладенні зазначеного договору (зокрема, листи ПАТ «Укрзалізниця» від 19.04.2016 № Ц-2/5-3/3217-16 та від 21.06.2016 № ЦЦМ-12/190).

Відмова ПАТ «Укрзалізниця» в укладенні договору про реалізацію ЗПП без об'єктивно виправданих на те причин містила ознаки порушення законодавства про захист економічної конкуренції, передбаченого пунктом 2 статті 50 та пунктом 1 частини другої статті 13 Закону України «Про захист економічної конкуренції», у вигляді зловживання монопольним (домінуючим) становищем на ринку реалізації ЗПП шляхом встановлення таких умов реалізації ЗПП, які неможливо було б встановити за умов існування значної конкуренції на ринку.

Відсутність чіткого, прозорого, недискримінаційного та єдиного для всіх порядку, в якому визначені критерії віднесення суб'єктів господарювання до опорних підприємств (пунктів реалізації) на розповсюдження ЗПП та умов співробітництва ПАТ «Укрзалізниця» із зазначеними підприємствами, призвела до негативних наслідків для конкуренції на ринку ЗПП.

З метою припинення дій, які містили ознаки порушення законодавства про захист економічної конкуренції, Комітетом надано ПАТ «Укрзалізниця» обов'язкові для розгляду рекомендації від 06.12.2016 № 23-рк, відповідно до яких необхідно було розробити та затвердити:

1. Чіткий та прозорий порядок отримання на недискримінаційних умовах за конкурентною процедурою суб'єктами господарювання права на придбання ЗПП безпосередньо у виробника з метою подальшої їх реалізації вантажовідправникам.
2. Рівні (єдині) умови співпраці виробника ЗПП з такими суб'єктами господарювання.
3. Виключний перелік об'єктивних підстав та чіткої й прозорої процедури припинення співробітництва.

Протягом січня – березня 2017 року ПАТ «Укрзалізниця» інформувала Комітет про розгляд і виконання рекомендацій.

У квітні 2017 року Комітетом проведено робочу зустріч із представниками ПАТ «Укрзалізниця» щодо обговорення проекту Методичних рекомендацій з реалізації ЗПП (далі – Методичні рекомендації).

У цьому ж місяці ПАТ «Укрзалізниця» надіслало проект Методичних рекомендацій для розгляду Комітетом.

У травні 2017 року Комітетом вирішено взяти до уваги стан виконання рекомендацій.

У липні 2017 року правлінням ПАТ «Укрзалізниця» ухвалено затвердити Методичні рекомендації з реалізації ЗПП та ввести їх у дію наказом (пункт 3.3 Витягу від 17.07.2017 № Ц-59/589-2017 з протоколу № Ц-57/67 Ком.т. засідання правління ПАТ «Укрзалізниця» від 04.07.2017).

04 вересня 2017 року ПАТ «Укрзалізниця» прийняло наказ № 564 «Про введення в дію Методичних рекомендацій з реалізації запірно-пломбувальних пристроїв ПАТ «Укрзалізниця» та наказ № 565 «Про затвердження складу постійно діючої комісії зі створення (закриття) пунктів реалізації запірно-пломбувальних пристроїв» та повідомлено Комітет про виконання рекомендацій.

Методичними рекомендаціями передбачено, зокрема:

розповсюдження та створення (закриття) пунктів реалізації ЗПП здійснюється Уповноваженим підрозділом відокремленим структурним підрозділом ПАТ «Укрзалізниця» (далі – Уповноважений підрозділ), який визначається рішенням правління ПАТ «Укрзалізниця».

Перелік документів, які надаються для визначення пункту реалізації:

- бізнес - план організації роботи пункту реалізації ЗПП;
- документ, який підтверджує повноваження особи, що підписує договір зі сторони суб'єкта господарювання;
- довідка (витяг) з державного органу з питань банкрутства про відсутність порушеного провадження у справі про банкрутство та відсутність рішення про визнання його банкрутом;

довідка з банку про відкриття поточного рахунку;
 наказ про призначення відповідальної особи за зберігання ЗПП та довідка про відсутність судимості в такої особи.

Рішенням правління ПАТ «Укрзалізниця» утворюється постійно діюча комісія (далі – Комісія), яка розглядає пропозиції суб'єктів господарювання про наміри організації роботи пункту реалізації та надає висновки щодо доцільності укладання договору з визначеним пунктом реалізації.

Формою роботи Комісії є засідання, які скликаються її Головою, а в разі його відсутності – одним з його заступників, і проводяться за необхідністю.

Про дату та час проведення засідання Комісії суб'єкт господарювання повідомляється листом.

Рішення Комісії приймаються колегіально на засіданнях комісії та оформляються актом з відповідними висновками щодо доцільності укладання договору про співробітництво.

У своїй роботі Комісія:

- протягом 5 робочих днів з моменту надання вивчає документи та надає доручення уповноваженим членам комісії, що визначаються на засіданні комісії, провести попереднє обстеження пункту реалізації ЗПП;

- протягом 10 робочих днів з моменту отримання доручення проводиться попереднє обстеження кандидатів у пункти реалізації ЗПП, яке оформляється довідкою;

- не пізніше 15 діб з моменту здійснення попереднього обстеження суб'єкта господарювання рішення комісії приймаються колегіально на засіданнях комісії та оформляються актом;

- протягом 5 робочих днів з дня засідання Комісії акт підписується усіма присутніми членами комісії та затверджується Головою;

- протягом 5 робочих днів з дня затвердження акт надсилається заінтересованим суб'єктам господарювання.

Попереднє обстеження кандидатів у пункти реалізації ЗПП проводиться з урахуванням нормованого робочого часу уповноважених членів Комісії.

При значній кількості надходження замовлень строки роботи Комісії продовжуються, для чого складається відповідний реєстр проведення попередніх обстежень, згрупований за територіальною належністю виходячи з раціонального завантаження уповноважених членів Комісії та із зазначенням термінів подання документів.

Реєстр розміщується на сайті філії «Вінницятрансприлад» ПАТ «Укрзалізниця».

Підставами для прийняття рішення про відмову визначення суб'єкта господарювання пунктом реалізації є:

- негативний висновок попереднього обстеження пункту реалізації уповноваженими членами комісії;

- невідповідність вимогам, передбаченим у пункті 2.2.3 цих рекомендацій.

Договір про співробітництво з пунктами реалізації укладається на підставі акта комісії уповноваженим підрозділом строком на один рік із правом пролонгації.

Уповноважений підрозділ має право проводити обстеження пунктів реалізації ЗПП у таких випадках:

- виявлення нечітких відтисків на пломбі – шайбі;

- надання недостовірної звітності;

- виявлення фактів крадіжок;

- передачі (продажу) установки та самих ЗПП будь-яким суб'єктам господарювання, які не відповідають нанесеному тексту на пломбі – шайбі.

Припинення співробітництва з пунктами реалізації ЗПП у разі невиконання або неналежного виконання умов договору у таких випадках:

надання недостовірної або неповної інформації, визначеної у розділі 2 цих рекомендацій;

відмови у проведенні обстеження пунктів реалізації ЗПП уповноваженим підрозділом;

невиконання умов договору про співробітництво в частині замовлених обсягів закупівлі та їх реалізації вантажовласникам.

07 грудня 2017 року рекомендації від 06.12.2016 № 23-рк, надані ПАТ «Укрзалізниця», Комітетом визнано виконаними.

З метою визначення, чи призвело зазначене вище порушення до суттєвого обмеження чи спотворення конкуренції на ринку реалізації ЗПП, суб'єктам господарювання приватної форми власності, що внесені до переліку пунктів реалізації ЗПП, було надіслано вимоги від 11.01.2018 про надання інформації щодо кожного виду ЗПП стосовно обсягів закупівлі та реалізації протягом 2011 – 2017 років, рівнів середньозважених цін придбання та реалізації тощо.

За результатами аналізу отриманої інформації встановлено, що протягом 2011 року пунктами реалізації придбавалися ЗПП безпосередньо у виробника ДП «Вінницятрансприлад» відповідно до укладених договорів.

Протягом 2012 – 2017 років 97 відсотків обсягу ЗПП пунктами реалізації було придбано в опорних підприємств, визначених ПАТ «Укрзалізниця».

Майже всі опитані підприємства протягом 2012 – 2017 років зверталися до ПАТ «Укрзалізниця» стосовно дозволу на укладення договору співробітництва з реалізації ЗПП безпосередньо з ДП «Вінницятрансприлад» (філією «Вінницятрансприлад»). У відповідь від ПАТ «Укрзалізниця» отримувалися письмові або усні відмови.

Як свідчать дані, отримані від пунктів реалізації, ціна придбання ЗПП протягом 2012 – 2017 років порівняно з 2011 роком зросла від 31 відсотка до 110 відсотків, одночасно ціна реалізації ЗПП протягом вказаного періоду порівняно з 2011 роком зросла від 22 відсотків до 110 відсотків.

Слід зауважити, що Комітет у рамках розгляду цієї справи не досліджував об'єктивних причин зростання цін реалізації ЗПП.

Як вбачається з листів, отриманих від пунктів реалізації ЗПП, динаміка цін на реалізацію ЗПП залежала від зростання закупівельної ціни ЗПП, збільшення розміру транспортних та адміністративних витрат, витрат на зберігання ЗПП тощо.

При цьому, згідно з наданою інформацією, пункти реалізації до 2016 року не зазнавали збитків завдяки суттєвому збільшенню обсягів придбання та реалізації ЗПП, та відповідного підвищення цін реалізації ЗПП.

Одночасно пунктами реалізації ТОВ «Івітек», ПФ «Варта», ТОВ «Логотранс Полтава» було повідомлено, що з 2017 року ТОВ «ММДВРР» значно зменшило обсяги постачання ЗПП, не виконуючи при цьому повною мірою замовлення пунктів реалізації щодо обсягів постачання, посилаючись на недопостачання ЗПП філією «Вінницятрансприлад» ПАТ «Укрзалізниця», і вказане, зокрема, стало причиною недоотримання ними прибутку.

У зв'язку з наведеним, Комітетом було досліджено причини недопостачання ЗПП пунктам реалізації.

Відповідно до листа ТОВ «ММДВРР» від 30.05.2018 № 81 у відповідь на вимогу Комітету про надання інформації від 14.05.2018 № 126-29/08-5830 протягом 2015 – 2017 років товариство працювало в умовах системного зниження обсягів постачання їх виробником – філією «Вінницятрансприлад». За даними ТОВ «ММДВРР», у 2016 році порівняно з 2015 роком обсяги постачання ЗПП знизилися в 1,46 разу, а в 2017 році – в 1,81 разу, що створило об'єктивні труднощі в забезпеченні потреб контрагентів товариства.

Також ТОВ «ММДВРР» повідомило, що кінцевими споживачами ЗПП є вантажовідправники. Оскільки дефіцит ЗПП безпосередньо паралізує залізничні перевезення,

зниження поставок товариством для категорії роздрібних споживачів відбулось у менших розмірах, ніж для категорії – оптові покупці (пункти реалізації).

Зменшення обсягів ЗПП, що постачалися ТОВ «ММДВРР» філією «Вінницятрансприлад», створили передумови для неможливості задоволення усіх звернень контрагентів товариства.

Відповідно до інформації, наданої філією «Вінницятрансприлад» листом від 12.07.2018 № П-24/5159 у відповідь на вимогу Комітету про надання інформації від 18.06.2018 № 126-26.13/08-7415, на виконання усних рекомендацій Міністра інфраструктури України та доручення заступника голови комісії з реорганізації – в.о. генерального директора ПАТ «Укрзалізниця», надісланого листом від 07.07.2015 № ЦЗМ-12/1619, із серпня 2015 року ДП «Вінницятрансприлад» розпочало реалізацію ЗПП безпосередньо вантажовідправникам.

Протягом 2015 року було здійснено відвантаження напряму 63 вантажовідправникам, у 2016 році – 195 вантажовідправникам, у 2017 році філія уклала договори постачання з 334 вантажовідправниками.

Зазначене призвело до зростання попиту на ЗПП, які реалізуються безпосередньо філією «Вінницятрансприлад». У зв'язку з цим, за інформацією філії, було запроваджено заходи щодо збільшення темпів випуску ЗПП, зокрема збільшено чисельність працівників, задіяних у виробництві ЗПП; придбано та встановлено необхідне обладнання, організовано третю зміну роботи працівників та роботи у вихідні дні тощо.

Зазначені заходи дали змогу збільшити обсяги виробництва ЗПП.

Максимальна завантаженість виробничих потужностей за місяць у 2015 році становила 97 відсотків, у 2016 – 118 відсотків, у 2017 – 130 відсотків.

У результаті зазначеного, у 2015 році середній обсяг виробництва за місяць становив 362 тис. шт., у 2016 – 384 тис. шт., а в 2017 – 502 тис. шт., що, за інформацією філії, є критично можливим для наявного обладнання та чисельності працюючих.

При цьому реалізовувалася виготовлена продукція в повному обсязі. Згідно з даними філії, обсяги складських запасів ЗПП за 2015 – 2017 роки відсутні.

У своєму листі філія повідомила, що, враховуючи збільшення замовлень від кінцевих споживачів, з метою запобігання нарікань вантажовідправників та простою рухомого складу, а також наявну потужність і чисельність працюючих, філія у 2016 – 2017 роках зменшила обсяги постачання ЗПП приватним пунктам реалізації.

Отже, враховуючи вищенаведене, Комітетом не виявлено підстав, які б дозволили стверджувати, що зменшення обсягів реалізації ЗПП пунктам реалізації відбулося не з об'єктивних причин.

Разом з цим, листом від 12.02.2018 № 01 Заявником було повідомлено, що «у зв'язку з тим, що в 2014 - 2016 рр. я закупляв ЗПП в ТОВ «Міська механізована дистанція вантажно-розвантажувальних робіт» і тільки в 2017 р. я закупляв ЗПП у філії Вінницятрансприлад» ПАТ «Укрзалізниця», тому збитків філією мені не нанесено».

Згідно з наявною в Комітеті інформацією, у 2011 році ДП «Вінницятрансприлад» реалізовувало ЗПП чотирнадцять незалежним підприємствам приватної форми власності, в тому числі ТОВ «ММДВРР» та ТОВ «ЗІПР» (лист ДП «Вінницятрансприлад» від 26.04.2012 № П-24/4737); на грудень 2017 року згідно з інформацією, розміщеною на офіційному сайті філії «Вінницятрансприлад» (<http://www.vtranspibor.com.ua/partners.php>), реалізацію ЗПП виробництва філії «Вінницятрансприлад» здійснювали вісімнадцять незалежних суб'єктів господарювання.

На час отримання Комітетом відповідей на вимоги про надання інформації, всі опитані суб'єкти господарювання, які здійснювали реалізацію ЗПП у 2011 році, в тому числі ФОП Бережанський І.О., продовжували свою діяльність.

На сьогодні Методичні рекомендації з реалізації ЗПП (для ознайомлення) та Реєстр звернень і попередніх обстежень суб'єктів господарювання щодо намірів організації роботи пунктів реалізації ЗПП (далі – Реєстр) розміщені на офіційному сайті філії «Вінницятрансприлад» (<http://vtranspibor.com.ua/reestr.php>).

За даними Реєстру, на 19.10.2018 шістнадцять суб'єктів господарювання звернулися до філії «Вінницятрансприлад» щодо намірів організації роботи пунктів реалізації ЗПП.

З них:

дванадцять суб'єктам господарювання погоджено укладання договору про співробітництво (в тому числі ТОВ «Івітек», ПФ «Варта», ТОВ «Логотранс Полтава»);

від трьох суб'єктів господарювання Комісія очікувала усунення зауважень, наданих з метою приведення до вимог Методичних рекомендацій;

одному суб'єкту господарювання Комісією призначено попереднє обстеження згідно з вимогами Методичних рекомендацій.

Інформація щодо відмов постійно діючої комісії суб'єктам господарювання в укладенні договорів співробітництва відсутня.

Відповідно до частини третьої статті 46 Закону України «Про захист економічної конкуренції» за умови виконання положень рекомендацій у разі, якщо порушення не призвело до суттєвого обмеження чи спотворення конкуренції, не завдало значних збитків окремим особам чи суспільству та вжито відповідних заходів для усунення наслідків порушення, провадження у справі про порушення законодавства про захист економічної конкуренції не розпочинається, а розпочате провадження закривається.

Оцінюючи суттєвість обмеження чи спотворення конкуренції діями ПАТ «Укрзалізниця», які полягали у відмові в укладанні договору співробітництва щодо реалізації ДП «Вінницятрансприлад» ЗПП пунктам реалізації, Комітет виходить з такого.

Законом України «Про захист економічної конкуренції» не встановлено критеріїв, які б градували ступінь негативного впливу дій монополіста на відповідному ринку як суттєве чи несуттєве обмеження конкуренції.

Як вбачається з матеріалів справи, відмова ПАТ «Укрзалізниця» в укладанні договору щодо реалізації ЗПП між виробником товару – ДП «Вінницятрансприлад» та суб'єктами господарювання – пунктами реалізації не позбавляла таких суб'єктів господарювання альтернативних джерел постачання ЗПП.

Отже, зберігалися необхідні умови для змагання між суб'єктами господарювання з метою здобуття завдяки власним досягненням переваг над іншими суб'єктами господарювання, внаслідок чого споживачі, суб'єкти господарювання мали можливість вибрати між кількома продавцями.

Крім того, опитані Комітетом суб'єкти господарювання не зазначили у своїх відповідях про факти, які б дозволили Комітету зробити висновок про суттєвість обмеження конкуренції.

Натомість Заявник під час виконання рекомендацій Комітету отримав можливість укласти прямий договір з відповідачем, та в подальшому не надав Комітету інформації, яка б виключала можливість закрити справу без застосування штрафних санкцій.

Також, враховуючи правову поведінку відповідача, виконання рекомендацій шляхом запровадження прозорої та конкурентної процедури реалізації ЗПП фактично є додатковим стимулом для звернень необмеженої кількості суб'єктів господарювання щодо намірів організації роботи з реалізації ЗПП.

Отже, надані Комітетом з метою розвитку конкуренції на ринку ЗПП рекомендації не тільки виконані відповідачем, але й одночасно припинені дії, що мають ознаки порушення законодавства про захист економічної конкуренції, а також усунуті причини та передумови такого порушення.

За таких умов, враховуючи, що:

надані ПАТ «Укрзалізниця» рекомендації від 06.12.2016 № 23-рк Комітетом визнано виконаними;

у Комітеті відсутня інформація, яка б свідчила, що дії ПАТ «Укрзалізниця» (м. Київ, код ЄДРПОУ 40075815) стосовно відмови в укладенні договору щодо реалізації запірно-пломбувальних пристроїв без об'єктивно виправданих на те причин призвели до

суттєвого обмеження чи спотворення конкуренції, чи завдали значних збитків окремим особам чи суспільству;

шляхом прийняття та введення в дію Методичних рекомендацій ПАТ «Укрзалізниця» вжило відповідних заходів для усунення наслідків порушення;

провадження у справі відповідно до частини третьої статті 46 Закону України «Про захист економічної конкуренції» підлягає закриттю.

За результатами збирання й аналізу доказів підготовлено подання від 22.11.2018 № 126-26.13/271-16/430-спр про закриття провадження у справі № 126-26.13/271-16, копію якого надіслано ПАТ «Укрзалізниця» листом від 22.11.2018 № 126-26.13/08-15526.

Листом уповноваженого представника ПАТ «Укрзалізниця» від 03.12.2018 повідомлено про погодження з висновками Комітету, викладеними в поданні про закриття провадження у справі.

Враховуючи викладене, керуючись статтею 7 Закону України «Про Антимонопольний комітет України», статтями 46, 48 і 49 Закону України «Про захист економічної конкуренції» та пунктом 36 Правил розгляду заяв і справ про порушення законодавства про захист економічної конкуренції, затверджених розпорядженням Антимонопольного комітету України від 19 квітня 1994 року № 5, зареєстрованих у Міністерстві юстиції України 6 травня 1994 року за № 90/299 (у редакції розпорядження Антимонопольного комітету України від 29 червня 1998 року № 169-р) (із змінами), Антимонопольний комітет України

ПОСТАНОВИВ:

Закрити провадження у справі № 126-26.13/271-16.

Рішення може бути оскаржене до господарського суду міста Києва у двомісячний строк з дня його одержання.

Голова Комітету

Ю. ТЕРЕНТЬЄВ